

หนังสือพิมพ์ (Newspaper)

ไทยรัฐ ออนไลน์

วันที่ (Date) 7 ตุลาคม 2569

หน้า (Page)

-

หัวข้อข่าว (Headlines) “สังคมสูงวัย” จุดเปลี่ยนประเทศไทย ก่อนสร้างโอกาสเศรษฐกิจ
ต้องแก้ปมแก้-ก่อน-รวย

“สังคมสูงวัย” จุดเปลี่ยนประเทศไทย ก่อนสร้างโอกาสเศรษฐกิจ ต้องแก้ปมแก้-ก่อน-รวย

“

Summary

”

พบศูนย์ดูแลผู้สูงอายุในจังหวัดกาญจนบุรีมีสภาพการดูแลไม่เหมาะสมและขาดมาตรฐาน หลังตำรวจสืบสวนกลาง
เข้าตรวจสอบพบการกักขังผู้สูงอายุในกรงเหล็ก

- ➔ ประเทศไทยเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างเต็มตัว โดยมีผู้สูงอายุถึง 14.53 ล้านคน หรือคิดเป็น 22.46% ของประชากร
ทั้งหมด
- ➔ ข้อมูลจากธนาคารแห่งประเทศไทยระบุว่าผู้สูงอายุไทยกว่า 4 ใน 10 คนยังต้องทำงาน และกว่า 44% ไม่มีเงิน
ออม โดยมีหนี้สินเฉลี่ยต่อคนสูงถึง 130,505 บาท
- ➔ สถานรองรับผู้สูงอายุของรัฐมีศักยภาพไม่เพียงพอต่อความต้องการ โดยมีผู้รอรับบริการกว่า 7,000-8,000
คน แต่รองรับได้จริงเพียง 1,000-1,500 คน
- ➔ สภาพัฒนาคาดการณ์ว่ามูลค่าเศรษฐกิจจากสังคมสูงวัย (Silver Economy) จะเติบโตขึ้นเป็น 3.5 ล้านล้านบาท
ในปี 2576 ซึ่งเป็นโอกาสสำหรับภาคธุรกิจบริการและสุขภาพ

“เราจ่ายรายเดือนแพงที่สุดในศูนย์ดูแลผู้สูงอายุฯ ที่นี่เดือนละ 20,000 กว่าบาท”

ถ้าใครติดตามกระแสข่าวช่วงนี้อาจเห็นภาพห้องพักผู้สูงอายุ เป็นห้องเดี่ยวที่รอบด้านคือ
ลูกกรงขัง ไร้ห้องน้ำมีเพียงถังใบเล็กๆ ให้ทำธุระส่วนตัว ที่น่าตกใจกว่านั้นคือภาพจากเพจ
ตำรวจสืบสวนกลางที่ลงพื้นที่ตรวจสอบศูนย์ดูแลผู้สูงอายุแห่งหนึ่งในจังหวัดกาญจนบุรีพบ
ว่า บริเวณโดยรอบมีรั้วลวดหนาม รั้วเหล็กคล้ายกรงขัง ไปจนถึงมีผู้สูงอายุนอนอยู่บนเตียง
แต่มีลูกกรงเหล็กติดรอบข้างเอาไว้ แม้แต่การขึ้นเข้า หรือถ่ายหน้าผากยังต้องสอดแขนขาเพื่อ
ลอดลูกกรงออกมา

ศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ หรือ Nursing Home ที่เป็นข่าวนี้มีใบอนุญาตจากทางการ แต่พอเป็นข่าวขึ้นมาทั้งกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) และหลายหน่วยงานต่างออกมาบอกว่า สถานที่แห่งนี้ไม่ได้มาตรฐานและการดูแลยังไม่เหมาะสม

เรื่องนี้ทำให้สังคมตั้งคำถามว่า ในไทยจะมีศูนย์ดูแลผู้สูงอายุๆ ที่ไม่ได้มาตรฐานอีกมากแค่ไหน Thairath Money อยากชวนมาเจาะลึกถึงความท้าทายของสังคมสูงวัยที่กำลังเกิดขึ้นว่าการเป็นคนแก่ในประเทศนี้ได้รับการดูแลแบบไหน และถ้าไทยอยากจะพัฒนาภาคบริการให้รับกับ Silver Economy ให้เศรษฐกิจเติบโตจะเป็นไปได้แค่ไหน

อายุเกิน 60 ปีในไทย รัฐดูแลแค่ไหน?

ประเทศไทยเข้าสู่ภาวะสังคมสูงวัยเต็มตัวมานานแล้ว ข้อมูลจากกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย (ณ 30 ก.ย. 2569) พบว่าประเทศไทยมีผู้สูงอายุถึง 14.53 ล้านคน คิดเป็น 22.46% จากประชากรทั้งหมดกว่า 64 ล้านคน

สวัสดิการพื้นฐานจากภาครัฐที่ผู้สูงอายุจะได้รับ เช่น เบี้ยคนชรา เดือนละ 600-1,000 บาท (ตามช่วงอายุ), สิทธิการรักษาพยาบาลฟรีมีช่องทางพิเศษเป็นแบบ Fast Track ในโรงพยาบาลรัฐ, ขึ้นรถสาธารณะไม่ว่าจะรถไฟฟ้า รถเมล์มีส่วนลดให้, งบประมาณซ่อมแซมบ้านผู้สูงอายุที่มีรายได้น้อย วงเงิน 40,000 บาท (ตามหลักเกณฑ์ของ พม.) เป็นต้น

ส่วน Ecosystem ที่พร้อมดูแลผู้สูงวัย “นิกร โสมกลาง” รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) เคยชี้แจงกระทู้ถามสดโดยยอมรับว่า สถานรองรับผู้สูงอายุของรัฐในปัจจุบันยังไม่เพียงพอ เช่น บ้านบางแค มีคนต่อคิวเพื่อเข้ามาอยู่หลักพันแต่สถานที่รองรับได้ 200-300 คน ถ้าดูตัวเลขทั้งประเทศมีผู้รอรับบริการประมาณ 7,000-8,000 คน แต่ศักยภาพในการรองรับมีเพียงประมาณ 1,000-1,500 คนเท่านั้น

แน่นอนว่าค่าใช้จ่ายสวัสดิการ และการดูแลสุขภาพผู้สูงวัยจะเป็นส่วนหนึ่งของหนี้สาธารณะของไทย ยิ่งผู้สูงอายุมีจำนวนมากขึ้นเงินก้อนนี้ก็มากขึ้นไปด้วย ดังนั้นภาครัฐเลยมักจะผลักดันให้คนไทยมีการออม การวางแผนการเงินอย่างต่อเนื่องผ่านการให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีสำหรับคนเตรียมเกษียณ เช่น กองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ (RMF), ประกันบำนาญ และอื่นๆ

แม้จะเป็นเรื่องดีที่รัฐเริ่มมีการสนับสนุนให้คนออมและวางแผนการเงินเพื่อเกษียณ แต่คำถามสำคัญคือคนไทยพร้อมเกษียณแค่ไหน

ตารางที่ 1 จำนวนผู้สูงอายุในช่วงวัยต่างๆ และการเปลี่ยนแปลง

กลุ่มอายุ	จำนวน ปี 2537	จำนวน ปี 2567	เพิ่มขึ้น (เท่า)
61-70 ปี	3,189,338 คน	9,817,650 คน	3.1 เท่า
71-80 ปี	1,401,886 คน	4,993,437 คน	3.6 เท่า
81-90 ปี	363,334 คน	1,718,701 คน	4.7 เท่า
90 ปีขึ้นไป	62,416 คน	249,838 คน	4.0 เท่า
รวม	5,016,974 คน	16,779,626 คน	3.3 เท่า

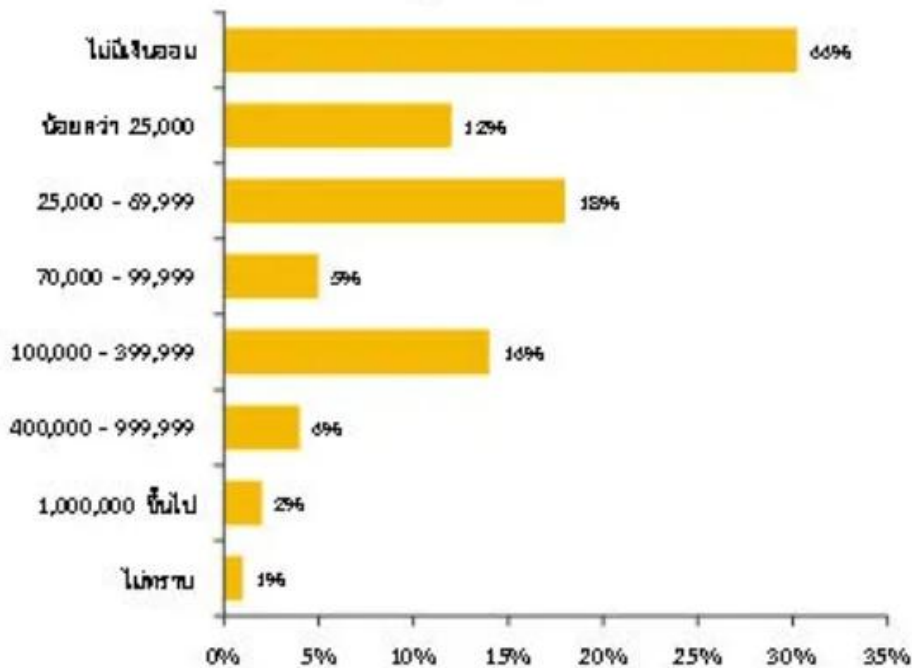
ที่มา: คำนวณจากข้อมูลการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน (SES)

คนไทย “แก่ ก่อน รวย”

รายงานจากธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) พบว่า ปัจจุบันแม้จะเกษียณแล้วผู้สูงอายุกว่า 5.4 ล้านคน หรือกว่า 4 ใน 10 คนยังต้องทำงานอยู่ เรื่องนี้สะท้อนถึงความกังวลด้านรายได้ ทั้งเพื่อดูแลตัวเองหรือคนในครอบครัว ซึ่งโดยรายได้เฉลี่ยของผู้สูงอายุอยู่ที่ 10,728 บาทต่อเดือน ต่ำกว่ารายได้เฉลี่ยต่อหัวของคนไทยในปี 2567 ซึ่งอยู่ที่ประมาณ 22,050 บาทต่อเดือน

ข้อมูลที่น่าจับตามองคือ วัยเกษียณยังมีหนี้ในระดับสูง สัดส่วนกว่า 42.7% ของผู้สูงอายุมีหนี้สินเฉลี่ย 130,505 บาทต่อคน และมีภาระจ่ายชำระหนี้อยู่ที่ 2,208 บาทต่อเดือน ซึ่งหนี้สินส่วนใหญ่คือ “เพื่อการอุปโภคบริโภค” ส่วนถ้าถามว่าผู้สูงอายุไทยมีการออมมากแค่ไหนก็พบว่า กว่า 44% ของผู้สูงอายุไม่มีเงินออม

ภาพที่ 2: สัดส่วนผู้สูงอายุ จำแนกตามระดับการออม

ที่มา : การสำรวจประชากรสูงอายุในประเทศไทยปี 2567
สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ขณะเดียวกันอายุที่มากขึ้นก็อาจหมายถึง “ต้นทุนชีวิตที่เพิ่มขึ้นด้วย” ส่วนหนึ่งเพราะคนไทยมีอายุขัยเฉลี่ยสูงขึ้นเท่ากับต้องอยู่นานขึ้น และจะมีค่าใช้จ่ายมากขึ้นไปด้วย

ล่าสุดทางสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) ยกตัวอย่าง ข้อมูลค่าใช้จ่ายต่อหัวต่อเดือนของ ผู้สูงอายุไทยในปี 2567 ว่าใช้เงินมากกว่าผู้สูงอายุเมื่อ 30 ปีก่อนมาก โดยค่าใช้จ่ายรวมเฉลี่ยเพิ่มจากประมาณ 1,726 บาทต่อคนต่อเดือน ในปี 2537 มาสู่ 7,334 บาท ในปี 2567 ส่วนหนึ่งก็ได้รับผลจากเงินเฟ้อด้วย ยุคนี้ยังมีค่าใช้จ่ายหลายแบบเพิ่มขึ้นด้วยขึ้นอยู่กับว่าผู้สูงอายุอยู่ในบ้านรูปแบบไหน

ตารางที่ 3 ค่าใช้จ่ายของผู้สูงอายุในครัวเรือนประเภทต่างๆ

ประเภทครัวเรือน	ปี 2537 (บาทต่อเดือน)	ปี 2567 (บาทต่อเดือน)	เพิ่มขึ้น
อยู่คนเดียว	2,442	10,087	4.1 เท่า
อยู่สองคน	1,872	7,055	3.8 เท่า
อยู่กับลูกหลาน	1,668	6,873	4.1 เท่า
เฉลี่ยรวม	1,726	7,334	4.2 เท่า

ที่มา: คำนวณจากข้อมูลการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน (SES)

จากรายงานนี้ยังสรุป 3 กลุ่มผู้สูงอายุที่น่าเป็นห่วงมากที่สุด คือ

- ผู้สูงอายุที่อยู่คนเดียว มีค่าใช้จ่ายต่อหัวถึง 10,087 บาท/เดือน สูงกว่าค่าเฉลี่ยรวม ส่วนหนึ่งเพราะอยู่คนเดียวเฉลี่ยค่าใช้จ่ายกับคนในบ้านไม่ได้ และกลุ่มนี้มีแนวโน้มที่จำนวนจะเพิ่มขึ้นเร็ว
- ผู้สูงอายุที่อยู่เป็นคู่ มีค่าใช้จ่ายต่อหัวที่ 7,055 บาท/เดือน แต่อาจมีความเสี่ยงสูงขึ้นเมื่อคนใดคนหนึ่งเจ็บป่วย หรือต้องกลายเป็นคนที่ต้องการการดูแลร่วมกัน
- ผู้สูงอายุ 80 ปีขึ้นไป กลุ่มนี้มีจำนวนเพิ่มขึ้นเร็วที่สุด มีข้อจำกัดทางสุขภาพมาก และไทยควรเตรียมระบบดูแลระยะยาวให้เพียงพอในต้นทุนที่เหมาะสม

เศรษฐกิจไทยกับสังคมสูงวัย: วิกฤต หรือ โอกาส?

ถ้ามองในภาพใหญ่สังคมสูงวัยเป็นสมการทางเศรษฐกิจที่ทำนายเพราะวัยแรงงานลดลง = ภาษีเก็บได้น้อยลง = ค่าใช้จ่ายสวัสดิการและการแพทย์สูงขึ้น นี่ถือเป็นสาเหตุหนึ่งที่ภาครัฐต้องหันมาปฏิรูปโครงสร้างภาษีของไทยให้พร้อมรองรับกับ “รายจ่าย” ที่จะเกิดขึ้น

ในอีกด้านภาครัฐ มักพูดถึงสังคมสูงวัยในมุมว่าเป็นโอกาสทางเศรษฐกิจ หรือ Silver Economy เพราะถ้ามีคนสูงวัยมากขึ้น คนกลุ่มนี้ต้องการสินค้าและบริการที่เหมาะสมกับอายุ ของตัวเอง ทาง สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) หรือ สภาพัฒน์ เล่าถึงมูลค่าการใช้จ่ายของผู้สูงอายุน่าจะเติบโตจาก 2.18 ล้านล้านบาท ในปี 2566 เป็น 3.50 ล้านล้านบาทในปี 2576 โดย 67% เป็นมูลค่าเศรษฐกิจใหม่ที่เป็นโอกาสให้ภาค ธุรกิจ

ทั้งนี้ สภาพัฒน์เล่าถึง การจ้างแรงงานสูงอายุ จะเพิ่มขึ้นและขยายในหลายอุตสาหกรรมจาก เดิมที่เป็นกลุ่มงานพื้นฐาน เช่น งานบริการ, งานในโรงงาน ฯลฯ, เมื่อมีผู้สูงวัย ธุรกิจสุขภาพ และการบริการดูแล ต้องเพิ่มขึ้นด้วย เช่น บริการพาไปโรงพยาบาล พาไปทำธุระ ฯลฯ, ด้าน สุขภาพจิต ที่ถือเป็นส่วนสำคัญให้วัยเกษียณอายุยืนอย่างแข็งแรง จากรายงานนี้ยังย้ำว่า ธุรกิจเหล่านี้ไม่จำเป็นต้องมีขนาดใหญ่แต่ต้องได้รับการสนับสนุนให้ธุรกิจเติบโตมาเป็น Ecosystem ในสังคมสูงวัยให้ได้

เมื่อสังคมสูงวัยเกิดขึ้นเร็ว โจทย์ของภาครัฐทั้งทำให้การจัดเก็บภาษีมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น การ ปฏิรูปภาครัฐให้โปร่งใสใช้งบประมาณให้คุ้มค่าและเหมาะสมกับประชาชนยังเป็นเรื่องที่ต้อง เร่งทำให้เกิดขึ้นจริง ขณะเดียวกันเมื่อสวัสดิการรัฐอาจเปลี่ยนแปลงและมีความไม่แน่นอน เพื่อให้ใช้ชีวิตอย่างราบรื่นเราอาจต้องเริ่มวางแผนการออมเพื่อตัวเองตั้งแต่วันนี้